

Hazai művészméhek adatbázis építése, fajok veszélyeztetettségi besorolása
Csoma Réka Boglárka

természetvédelmi mérnök alapképzési szak, nappali munkarend

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Állattani és Ökológiai Tanszék

Belső témavezető: Dr. Sárospataki Miklós György egyetemi docens

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Állattani és Ökológiai Tanszék

Globálisan kimutatható az a tendencia, amely szerint a beporzók száma és elterjedési területe egyre csökken. A beporzás hiányosságai közvetlen gazdasági kárt is okozhatnak a termesztett növénye elégtelen termés és maghozamán keresztül. Ugyanakkor természetvédelmi szempontból is gondot okozhat a megporzás hiánya, hiszen a természetközeli életközösségek termelői szintjén, vagyis a növényi biomasz-produkcióban okozhat deficitet. A megporzókat számos (emberi tevékenységre visszavezethető) veszély fenyegeti. Élőhelyük és táplálékforrásaik elvesztése, a növényvédő szerek intenzív használata mind nehézséget jelent ezeknek az állatoknak. Jelenleg Európa vadon élő méhfajainak 9%-a veszélyeztetett, és másik 9%-át fenyegeti kihalás. Az utóbbi években egyre több megporzókkal kapcsolatos kutatás folyik, azonban ezek elsősorban a nyugati mézelő méhre, illetve a poszméhekre koncentrálnak. Így a további, főként magányos életmódot folytató vadon élő beporzó csoportok (pl. művészméhek) kutatása különösen fontos.

Jelen dolgozat célja egy adatbázis létrehozása volt, amiben szerepelnek a Magyarország területén felelhető adatok a falíméhek (*Osmia* spp.) és szabóméhek (*Megachile* spp.) előfordulásáról, ezáltal megkönnyítve kutatásukat, és a jövőben lehetőséget adva új adatok rendszerezésére is. Az adatbázis adatainak elemzése alapján cél volt még a fajok veszélyeztetettségi és gyakorisági besorolásának elkészítése is.

A feldolgozott előfordulási adatok egyrészt múzeumi Hymenoptera gyűjteményekből, másrészt irodalmi adatokból, harmadrészt terepi gyűjtési adatokból származtak. A veszélyeztetettségi besorolás elvégzéséhez az IUCN veszélyeztetettségi kategóriáit vettem alapul.

Az eredmények alapján elmondható, hogy Magyarország területén is csökkenés figyelhető meg egyes művészméhfajok előfordulási és elterjedési gyakoriságában. A fajok egyharmada került adathiányos kategóriába, negyedük pedig valamely veszélyeztetett kategóriába (sebezhető, veszélyeztetett, vagy fokozottan veszélyeztetett). Negyedük a közvetlenül nem fenyegetett kategóriába került, ezen kívül 8%-ról nincs adat 2000 utántól.

A gyakorisági besorolás eredményeiből az látszik, hogy a fajok közel fele tömeges, egyötöde viszont fogyó populációt mutat.

A fent bemutatott eredményekből az a következtetés vonható le, hogy a Magyarországi művészméh populációk egyedszáma, és elterjedési területe csökken.

Ezen eredmények alapján folytatható az állományok monitorozása, változásaik megfigyelése. Továbbá a hazai populációk segítése érdekében védettségre javasolhatók egyes fajok, és ezekre azután elindulhat a fajmegőrzési tervek kidolgozása.